

Nunți în epoca brâncovenească într-o sursă istorică neașteptată

Dragoș Ungureanu
Institutul Național al Patrimoniului

Cuvinte cheie: Constantin Brâncoveanu, Mavrocordat, Cantacuzino, Dimitrie Cantemir, nuntă, cheltuieli de nuntă, condica vistieriei, daruri, tradiție, folclor.

În opinia noastră, consemnarea momentelor importante ale unei nunți din acea perioadă, fie ea și prin prisma unor cheltuieli, este cu atât mai importantă cu cât, în perioada actuală, se dorește valorificarea patrimoniului cultural imaterial, punându-se accent pe folclor și tradiții populare. Aceasta pe de-o parte, ca reacție la agresiunea culturală a fostului regim comunist ateist iar pe de alta, ca urmare a integrării României în cadrul Uniunii Europene și prin aceasta a integrării valorilor culturale românești în cadrul mozaicului cultural european, România fiind ea însăși un mozaic în ceea ce privește folclorul și tradițiile populare regionale din întreg cuprinsul țării. Mai mult, aceste consemnări readuc în actualitate limba arhaică a epocii, termeni care sunt pe cale de dispariție sau chiar au dispărut din limba română actuală și care nu mai sunt folosiți decât pe alocuri în mediul rural dintr-o anumită parte a țării – cazul de față, județele Munteniei și din partea de răsărit a Olteniei - acesta fiind și el sub influența globalizatoare a mass-mediei, inclusiv a mass-mediei electronice și a internetului. Trebuie menționat faptul că termenii readuși în actualitate nu sunt deloc termeni tehnici ai perioadei (folosiți strict în anumite instituții, acum dispărute și care au dispărut odată cu instituțiile) ci fac referire la viața de zi cu zi a oamenilor, la momentele importante din viața lor - nunta, cazul de față – prin urmare, termeni cu o speranță de viață în ceea ce privește uzanța, mult mai mare comparativ cu alții.

În mod normal, informații cu privire la nunțile din Țara Românească a epocii brâncovenești, ar fi de găsit în sursele narative binecunoscute – Călători străini, cronicari, chiar documente de cancelarie sau cu caracter privat. Mai puțin într-un document de cancelarie cu caracter fiscal și financiar cum este *Condica vistieriei*. Aceasta subliniază importanța acestui document de cancelarie prin complexitatea informațiilor pe care le deține și care au fost înregistrate în cuprinsul său în perioada celor zece ani pe care îi acoperă.

Nunta este, desigur, un eveniment monden cu mare impact către public. Lumea este interesată (este acum și era și atunci în perioada brâncovenească) să vadă, să afle cine sunt cei doi miri, nașii, părinții mirilor, în general familiile celor doi miri, ce avere au, mireasa cum era îmbrăcată, rochiile, cum s-a ținut slujba, ce preoți au ținut-o, la ce biserică, masa, bineînțeles, cu tot tacâmul, cu lăutari și cu toate obiceiurile. Cum evenimentele cotidiene la vremea respectivă nu erau atât de dese, interesul publicului creștea. La rândul lor, familiile celor doi miri erau direct interesate să promoveze evenimentul, să-i dea un fast și o pompă cât mai mare. Între familiile de boieri bogați lua naștere o adevărată competiție, fiecare parte dorind să eclipseze pe cealaltă și mai ales pe restul din protipendadă, invitați sau neinvitați. Inclusiv, familiile sărace căutau să-și depășească nivelul, investind în astfel de evenimente cât puteau de mult. Se dorea, desigur, și un start optim, un debut fericit pentru familia întemeiată. Tonul îl dădea însuși Brâncoveanu când își căsătorea fetele, slujbele cununilor fiind ținute de cele mai înalte fețe bisericești: patriarhul ecumenic Atanasie al Antiohiei care „întâmplându-se la București”, slujea la nunta domniței Safta cu Iordache Crețulescu vel cămăraș, „făcându-se nuntă ca aceea mare, domnească, cu multă cinste și cuviință și veselie, fiind nun și părintele vlădica Theodosie”¹. Informația cea mai stufoasă este dată de cronicarul Radu Greceanu în cazul nunții „cocoanii mării sale lui Costandin vodă Basarab cei de-a șasea, anume Bălașa”², pe care considerăm necesar să o relatăm în întregime pentru a vedea anumite puncte de vedere: „Viind vreamea cea hotărâtă a vârștii cocoanei mării sale lui vodă cei dă a șasea, anume Bălașa, și fiind orânduie de Dumnezeu, bine socotiind măriia sa, au găsit pe un fecior dă boiariu țarigrădean

¹ Radu Greceanu, *Istoria domniei lui Constantin Basarab Brâncoveanu voievod*, în *Cronicile medievale ale României* ed. critică de Aurora Ilieș, București, 1970, p. 131 (în continuare, Radu Greceanu, *Istoria domniei...*)

² *Ibidem*, p. 170.

anume Manolache, fiind cupariu mării sale și de mică vârstă crescut în casă, pre care socotiind a fi vreadnec, fiind chivernisit la minte și cu toate podoabele ceale firești, atât cu ceale dinlăuntru cât și ceale dănafară înpodobit, a-l face ginere și fiu l-au învrednicit. Și întâi au trimes măriia sa pre Antonie grămăticul, împreună cu un rădvan domnesc de au adus pă tată-său de la Țarigrad, om foarte înțelept și învățat fiind în limba elinească și dregătorie având la biseareca cea mare a Țarigradului, hartofilax fiind, anume Chiriții Andronache. După ce deci aici l-au adus, atuncea și logodna au săvârșit, dând inele după obicei. Și așa gătindu-se măriia sa dă nuntă, grijind ceale ce trebuiau ale nunții mai nainte vream, au început nunta la octomvrie 26 și la octomvrie 31 s-au săvârșit, cununându-l cinstitul și preaînțeleptul boiaru Costandin Cantacuzino biv vel stolnec, însă epitrop fiind pus dăspre partea preasfințitului părintelui patriarhului Ierusalimului, chir Hrisant carele întâmplându-se sfinții sale a mearge la Sfântul Mormânt la Ierusalim așa sfinția sa au socotit, fiind mare prieteșug cu pomenitul cinstitul boiaru, dă l-au rugat și l-au poftit prin scrisoare, ca dăspre partea sfinții sale, cum s-au zis să cunune. Și așa cu mare cinste și pompă i-au cununat, fiind multă adunare la această nuntă, atât dă boierii țării cât și dă altă prostime și cliros bisericesc, arhieriei, i proci, fiind încă și preasfințitul patriarh al Alexandrii chir Gherasim, carele au săvârșit sfinția sa și moliftele sfintei cununii. După aceeaia șazănd la masă cu mare parisie și ospătându-se cu multă cinste, dându-se dăspre partea mării sale lui vodă mahrămi la toți boierii câți la masă șădea, s-au săvârșit nunta cu multă cinste și mare veselie, urându-le toți tinerilor multă norocire și fericire de la Dumnezeu”. Trecând peste limbajul pozitiv al „oficiosului brâncovenesc”, se observă foarte clar ceea ce considera un mare boier (Radu Greceanu avea funcție de logofăt) a fi important și demn de notat: o anume stare a celui cu care Brâncoveanu se încuscea (situație materială, relații, bine înfipt într-o dregătorie cu legături - ce-l interesa mai mult pe socrul mic), fastul nunții, persoana nașului, a celui care a slujit la biserică, durata nunții (26-31 octombrie), invitații, masa și darul făcut de vodă mesenilor. În cazul nunții Saftei cu Iordache Crețulescu, același lucru; Brâncoveanu era mai mult decât interesat să aibă în funcția de vel cămăraș un om de încredere.

Dintre sursele narrative ale epocii brâncovenești referitoare la nunți, lucrarea lui Anton Maria dell Chiaro, *Revoluțiile Valahiei*, se detașează net prin valoarea informațiilor deținute, calitativ și cantitativ. Autorul - secretar pentru limbile latină și italiană al lui Brâncoveanu și a celor doi urmași ai săi la tronul Țării Românești, Ștefan Cantacuzino și Nicolae Mavrocordat - a fost un bun cunoscător al istoriei, obiceiurilor și tradițiilor românești pe care le-a studiat în amănunt. A luat parte ca invitat la câteva nunți, după cum mărturisește chiar el³ și caută să înțeleagă importanța momentelor principale ale ceremoniei. Alocă un capitol special acestor evenimente în lucrarea sa. Desigur, nunțile la care a participat ca mesean dell Chiaro erau, fără îndoială, nunți boierești. Prin urmare, evenimentul în sine, la care dell Chiaro fusese participant ca invitat, se desfășurase cu toată pompa; nimic care să fi fost lăsat deoparte sau ignorat, toate momentele nunții fiind respectate întocmai, ba chiar punându-se accent pe tradiție, de aici și luxul de amănunte din însemnările autorului *Revoluțiilor Valahiei*. Celelalte surse narrative (însemnări ale călătorilor străini, cronici) nu sunt atât de bogate în amănunte. Luxul de amănunte referitor la nunta domniței Bălașa din cronica lui Radu Greceanu se explică prin poziția sa de cronicar al lui Brâncoveanu, prin urmare, „mediatizarea” evenimentelor care aveau în centru familia domnitoare făcea parte din fișa postului său. Lucrarea lui dell Chiaro are un cu totul alt scop, ea se adresa cititorilor de origine italiană, cărora li se înfățișa stilul de viață al românilor, tradițiile, obiceiurile, printre care și nunțile, prin urmare informațiile sunt de ordin general, culese și structurate pentru a fi prezentate unui public nefamiliarizat cu viața românească. Luată împreună - informația de ordin general (dell Chiaro) cu cea punctuală (Radu Greceanu) - ne oferă o imagine de ansamblu a nunții și a aspectelor de culise ale ei, ce nu se deosebește prea mult cu ceea ce se petrece în ziua de azi.

³ „Am asistat personal ca invitat, la multe ocazii de acestea”, Anton-Maria dell Chiaro, *Istoria delle moderne rivoluzioni dela Vallachia*, ed. S. Cris-Cristian, Iași, 1929, p. 20. (în continuare, dell Chiaro, *Revoluțiile Valahiei...*)

Ceea ce surprinde (cel puțin la prima vedere), este faptul că informații referitoare la astfel de evenimente - nunțile - le găsim în *Condica vistieriei*⁴ (cel puțin pentru perioada lui Brâncoveanu - nu avem și alte Condici în alte perioade, cel puțin nu atât de amănunțite și meticolos concepute și completate). Surprinde, pentru că nunta este în primul rând un eveniment privat iar cheltuiala ei nu ar trebui să fie o problemă a vistieriei, instituție centrală din cadrul aparatului de stat, oficială prin excelență – nu ar fi fost problema vistieriei să sponsorizeze (pentru a folosi un termen actual) o nuntă a unui boier oarecare, indiferent dacă acesta ar fi deținut vreo funcție de conducere la Curte. Desigur, acest aspect poate fi explicat prin faptul că în acea perioadă, vistieria și sursele de venit ale acesteia erau la dispoziția celui care era unsul Domnului și că acesta putea direcționa fondurile vistieriei către orice fel cheltuială, sau, mai bine spus, că privatul putea deveni imediat public prin prisma domnului țării. În acest caz, trebuie subliniat faptul că unsul domnului în Țările Române în acea perioadă nu mai era chiar *samodârjeț* (*singur fiitor*) ci ținea, din punct de vedere financiar de sultan, care se considera apărător al *rayalei plătitoare de haraci* (adică al contribuabililor) care nu trebuia sărăcită; sărăcirea *rayalei* afecta birurile și, prin asta, haraciul. Prin urmare, domnul trebuia să fie atent atunci când urma să direcționeze anumite sume. Desigur, sumele menționate nu sunt mari, ele nu depășesc pragul sutelor, prin urmare la venitul vistieriei pe un an întreg, astfel de cheltuieli puteau trece neobservate, dar cumulate aceste sume puteau deveni însemnate. Aici mai poate fi observat un aspect: acuzațiile de sărăcire a *rayalei* (al treilea cap de acuzare imputat lui Brâncoveanu⁵) ajungeau la palatul sultanului prin intermediul boierilor, membrii ai unor partide adverse (cum au fost de multe ori în cei 25 de ani ai domniei lui Brâncoveanu – inclusiv *Condica Vistieriei* deține astfel de informații⁶), ori beneficiarii sumelor direcționate către astfel de evenimente erau chiar boierii înșiși – desigur, membrii ai taberei domnului, fideli acestuia. Mergând mai departe pe această linie, și ținând cont de alte informații furnizate de registrul vistieriei, observăm că prin vistierie erau reglementate anumite relații între persoana domnitorului și marii boieri, fiecare parte având anumite obligații față de cealaltă. Domnul țării acorda funcții în aparatul de stat (boierii – „*vodă mi-a dat boieria și m-a făcut boier*”⁷), funcții aducătoare de venituri, fie prin remunerație directă, fie prin bonificații, în vreme ce boierul răspundea în primul rând cu împrumuturi forțate⁸, inițial acordate vistieriei în situații de excepție, situații care, în perioada lui Brâncoveanu, nu mai erau deloc de excepție, ci deveniseră, în termenii de atunci, „*obicei*”. Am putea spune că principiul medieval *consilium et auxilium*, era, în perioada lui Brâncoveanu, în Țara Românească, îmbrăcat într-o haină fiscală – nu se mai putea pune problema în secolele XVII-XVIII al unui sprijin militar de tip medieval acordat de către feudal suveranului, (cum se făcea în Europa primei cruciade) nu mai erau timpurile de acest fel și nici spațiul, acum când Țara Românească făcea parte economic și militar din cadrul economiei univers otomane. Cu

⁴ C.D. Aricescu, *Condica de venituri și cheltuieli a Vistieriei de la leatul 7202 la leatul 7212 (1694-1704)* în *Revista Istorică a Arhivelor României*, București, 1873. În continuare, Aricescu, *Condica...* La sfârșitul studiului poate fi cercetat un raport din *Condica vistieriei* având nunta termen de selecție. Titlul documentului original este *Catastih de toate rânduialele câte se vor pune pe țară și de cheltuiualele câte se vor cheltui den banii ce se vor strânge den țară după ce s-au pus Șarban vistier mare anume cum vor scrie înaintea ghenarie 1 dni leatu 7202*; Direcția Arhivelor Naționale Istorice Centrale – București, manuscrisul 126.

⁵ dell Chiaro, *Revoluțiile Valahiei...*, p. 43. Otomanii judecau în funcție de interes.

⁶ Mai pe larg, studiul nostru: *Culisele unui complot boieresc reflectate în sursele istorice: hienla din vara anului 1700 împotriva lui Constantin Brâncoveanu*, în *Miscellanea historica in honorem Professoris Marcel Dumitru Ciucă septuagenarii*, Brăila-Pitești, 2013, pp. 435-459. Tot despre comploturi pentru răsturnarea lui Brâncoveanu, cu informații din surse venețiene vezi și Cristian Luca, *Date noi despre complotul din 1692-1693 al boierilor pribegi împotriva lui Constantin Brâncoveanu*, în *Argeșul și Țara Românească între medieval și modern*, Brăila-Pitești, 2013, pp. 359-368.

⁷ Constantin Giurescu, *Material pentru istoria Olteniei sub austriei*, vol. I, București, 1913, pp. 594-595. Cronicarul Radu Popescu sublinia identitatea noțională dintre boierie și dregătorie: „*Făgăduia multe daruri și boierii*” (Ștefan Cantacuzino) „*și au dat Ioan Vodă* (Ioan Mavrocordat, n.a.) *toate boierile și ceale mari și ceale mici*”, cf. Radu Popescu, *Istoriile domnilor Țării Românești*, în *Cronicle medievale ale României*, ed. critică de C. Grecescu, București, 1963, p. 214-215 și 238. (în continuare Radu Popescu, *Istoriile...*) Nicolò da Porta definea în 1726 astfel: „*Boërus igitur non est id, quod nobilis, sed est id, quod Officialis, cum nomen a vocabulo Boëria derivetur, quod est officium, et in sola voluntate Vajvodae positum est...*”, Constantin Giurescu, *Material...* vol II, București, 1944, p. 82. (în general tot capitolul II, *De boërnibus*). Mai pe larg despre boierii și boierii din acea perioadă vezi și Șerban Papacostea, *Oltenia sub stăpânirea austriacă 1718-1739*, București, 1971, pp. 143-145.

⁸ Radu Popescu subliniază obligația boierilor de a acorda împrumuturi vistieriei atunci când îi acuză pe Cantacuzini că erau scutiți de o astfel de obligație: „*Fără împrumutări, precum alții ai țării da*”, Radu Popescu, *Istoriile...* p. 203.

toate acestea, evoluția economică a Țării Românești în cadrul economiei univers menționate, efectele pe care decăderea economică a Imperiului otoman le-a avut asupra sistemului fiscal al țării, asupra principalelor ramuri economice românești și în general asupra societății românești, a făcut ca astfel de practici medievale să reînvie în Țara Românească, să prindă forme noi și să persiste până la sfârșitul domniilor fanariote. Domeniile acordate drept feude au fost înlocuite de funcții (boierii) la Curte și în aparatul de stat. Probabil că dacă nu ar fi existat decăderea economică a Imperiului otoman, rămânerea acestuia mult în urma Occidentului, raporturile dintre boieri și domn în Țările Române ar fi urmat un alt curs. Suprasolicitarea vistieriei Țării Românești de către Înalta Poartă (finanțarea unor războaie imposibil de câștigat pe termen lung, susținerea unei societăți tradiționale, incapabile de progres, aflate într-o competiție economică și comercială cu societăți mult avansate din occident, susținerea unei capitale – Istanbulul – deficitare economic și a unei armate greu controlabile) a dus la reparația unor relații de tip medieval în sistemul fiscal între domn și boieri, aceștia fiind singura categorie fiscală care putea acorda astfel de împrumuturi, directe și intempestive. La cine putea apela domnul Țării Românești în situația unei solicitări financiare urgente și neașteptate a sultanului? În nici un caz la simplii țărani sau comercianți.

Trecând peste aceste raporturi între boieri și domn, ceea ce este important în aceste însemnări ale *Condicii vistieriei* referitoare la nunți este faptul că ele punctează exact momentele importante ale unei nunți, dacă este să avem în vedere tradiția, momente ce le întâlnim descrise și în lucrarea lui dell Chiaro, care nu face altceva decât să explice într-o formă literară ceea ce este înregistrat într-un registru fiscal – desigur, fără intenție; dell Chiaro n-avea cum să știe ce se afla înregistrat în *Condica vistieriei*. Nici nu ar avea cum să nu fie punctat în *Condica vistieriei*, dacă ținem cont că este vorba de consemnarea exactă a unor cheltuieli într-un registru oficial, semnat și ștampilat de către cei responsabili (*logofătul de vistierie, vel vistiernic, vtori și trei vistiernic*), mai ales în fața unui domn meticolos și ordonat cum a fost Constantin Brâncoveanu. Dăm exemplul cazului înregistrării cheltuielilor făcute de vistierie la nunta lui Stătie vtori spătar sin Stroie vel vornic:

616,5 taleri și 55 de bani - S-au dat darurile la nunta lui Stătie vtori Spătar sin Stroie vel Vornic; însă bani gata la masă taleri 266,5 și 22 de bani și două lastre za taleri 100 și două post două atlase za taleri 60 și două covoare taleri 20 și la sovon taleri 22,5 și 33 de bani și la o hataie cu flori de fir la desgovit taleri 30 și 10 zloți venetici la spălat taleri 25 și de cheltuiala nunului taleri 15 și la ișlicul ginereului taleri 40, și la poleitul făcliilor taleri 3,5 și la un covor de s'așterne în biserică taleri 6, și bani mărunți ce s'aruncă în biserică taleri 3, și la cheltuiala mesei taleri 25.⁹

Se observă foarte bine cam ce fel de cheltuieli presupunea o nuntă în acea perioadă cheltuieli ce trebuiau acoperite: masa, sovonul¹⁰, desgovitul¹¹, nașul, ginerele, făcliile (poleite), biserica șamd, multe din acestea regăsindu-se și la dell Chiaro¹². Masa ocupă primul loc în ansamblul cheltuielii (vedem 266,5 taleri oferiți de vistierie pentru masă și la fel și în cazul restului nunților din tabel) iar suma mare trebuie să fie în concordanță cu cele „60 și chiar 70 de feluri” de bucate oferite la masă de organizatori, menționate de dell Chiaro. La masă se oferea printre altele și caviar, sturioni, vânat din cel mai divers împărțit cu siguranță în feluri separate, diferite soiuri de păsări, unele chiar ciudate, mici, cum ar fi „strurzii, mierlele și alte păsăruici”¹³, alimente din import (lămâi, măslin, curmale), untdelemn de măslin și mirodenii de prin Asia, luate din piețele otomane, trufandale, anumite părți ale unui animal cu preț mare de piață (creiere, fudulii, măduve). Se folosea untul la gătit (mult mai scump decât untura de porc, folosită în genere în mediile țărănești sărace) și mierea la îndulcit și cofeturi (nu se folosea zahărul

⁹ Aricescu, *Condica...*, p. 604 (vezi și tabelul).

¹⁰ Sovon: în Muntenia = rochia pe care nuna o dăruiește miresei. În Oltenia = vâl de mireasă

¹¹ Desgovitul: momentul când la nuntă se scoate găteala de pe capul miresei și se îmbrobodește cu maramă iar nuntașele joacă hora dezgovelii. Dell Chiaro folosește termenul *testemel* pentru maramă: „Soția are fața descoperită și pentru întâia oară *testemel pe cap, semnul femeiei măritate în Valahia*”, dell Chiaro, *Revoluțiile...*, p. 21

¹² dell Chiaro, *Revoluțiile Valahiei...*, pp. 20-22.

¹³ Ioana Constantinescu, *O lume într-o carte de bucate*, București, 1997, p. 154. Stăm și ne-ntrebăm câtă răbdare aveau la preparatul unor păsărele de acest gen.

actual). Vinul¹⁴ (și în general băuturile) ocupa, de la nunta din Cana Galileii încoace, un loc special la o masă de nuntași, iar *Însemnările de taină* ale lui Brâncoveanu ne dau detalii asupra prețului soiurilor de vin¹⁵. Totul excelent din punct de vedere calitativ, dar destul de scump (la fel ca și acum) și luate împreună toate aceste lucruri ar putea acoperi cea mai mare parte a sumei oferite de vistierie la masă¹⁶. Având în vedere că în acea perioadă o oaie valora cu foarte puțin peste un taler leu¹⁷, am spune că cei 266,5 taleri oferiți la nunta lui „*Statie vtori Spătar sin Stroeie vel Vornic*” (special menționăm funcția și gradul mirelui și al socrului mare pentru a ne face o idee despre masa oferită invitaților – avem de-a face cu mari boieri, ginerele fiind doar *vtori spătar*¹⁸, pentru că se afla la început de carieră) i-am putea transforma *grosso-modo* în circa 200 de oi, pentru a actualiza suma oferită. Cei 616,5 taleri dați de vistierie aveau darul de a acoperi cheltuiala nunții în vreme ce noua familie întemeiată rămânea cu restul darurilor invitaților „*ce se revărsau din toate părțile, afară de plocoanele ce soseau din satele de pe moșiile însurăteilor*”¹⁹. Desigur, suma oferită la o nuntă la masă atunci, ca și acum, era mai mare decât valoarea mesei.

Celelalte însemnări se încadrează în același șablon (suma totală a cheltuielii din care se face împărțea) diferențele constând în cantitatea de informații consemnate pentru defalcarea cifrei totale (vezi tabelul), lucru ce, în opinia noastră, are drept cauză lipsa de informații a persoanei care a înregistrat cheltuiala și care – cel mai probabil – nu a avut toate datele la dispoziție în momentul înregistrării – nu credem că respectivul logofăt de vistierie să fi dat rasol, cel puțin nu acolo unde își punea semnătura și

¹⁴ Aflat în trecere prin Pitești, Paul de Alep notează (în mod cert în urma degustării vinului din podgoriile de aici): „*Aici se face un vin dulce, bun, care are un mare renume și este cel mai bun din toate vinurile făcute în Țara Românească*”, cf. *Călători străini despre Țările Române*, vol VI îngrijit de M.M. Alexandrescu-Dersca Bulgaru și Mustafa Ali Mehmet, București, 1976, p. 164. Apreciază vinul de Drăgășani, care este „*un vin minunat, de o bunănotă deosebită și cu o culoare aprinsă*” (p. 183). Tot Paul de Alep notează că „*în Țara Românească sunt mii de cârciumi unde se bea vin, rachiu, bragă (bere?!) și alte băuturi*” (călătorul arab mirându-se că deși toți beau, nimeni nu e niciodată beat - p. 109). Altă informație legată de vin se referă la butoiul uriaș de 3000 vedre aflat în pivnița mănăstirii Tismana, fabricat din lemn de *tisa*, de o calitate specială, arbore care nu creștea decât împrejurul mănăstirii și al cărui lemn făcea ca vinul să se păstreze în condiții optime, Paul de Alep cumpărând și aducând la Alep două butoaie din lemnul respectiv (p. 199). Prin urmare, avem de-a face cu un personaj umblat, citit (era episcop de Alep) cunoscător rafinat al vinului și al influenței pe care lemnul butoiului o avea în conservarea vinului.

¹⁵ Ion Radu-Mircea, *Catastih de toate veniturile domniei...*, în *Manuscriptum*, nr. 4/1985, pp. 11, 12, 14, 15, 16, 19, 24, 25. Sunt pomenite felurile de vin și prețul acestora. Tot pentru vin, a se vedea și Nicolae Iorga, *Brașovul și românii*, București, 1905, pp. 36-37 – principele Brâncoveanu avea proprietăți în Brașov, unde depozita vinul destinat vânzării. Cifra vânzărilor era așa de mare încât la un moment dat Brâncoveanu a trebuit să se apere, precizând cu indignare că nu era negustor ci domn, acesta fiindu-i meșteșugul - idem, *Istoria comerțului românesc. Drumuri, mărfuri, negustori și orașe*, Vălenii de Munte, 1915, p. 324-325. Brâncoveanu stabilise inclusiv vadra de Pitești ca etalon. Descrierea și modul lor de preparare în epocă cf. Ioana Constantinescu, *O lume într-o carte de bucate*, București, 1997, pp. 160-162. Pentru calitatea podgoriilor, a caracteristicilor solului și a influenței acestor factori naturali asupra gustului vinurilor, cf. Mihai Macici, *Lumea vinurilor - vinurile lumii*, București, 2008 (pp. 52, 86, 94 și 95 pentru cele din Pitești și Târgoviște – domeniul brâncovenești menționate de *Condica vistieriei* - în ed. Aricescu, pp. 25, 46, 74, 86, 98, 113, 140, 202, 335, 392, 442, 452, 457, 472, 502, 622, 672, 721 și 722). Mihai Macici - membru al Academiei Române și pasionat oenolog de meserie - folosește inclusiv informații din epocă ale călătorilor străini pe care le-a comparat cu studiul contemporane de chimie a solului.

¹⁶ Detalii despre ingredientele folosite și modul de preparare al celor „*60 și chiar 70 de feluri*” de bucate oferite la masă, menționate de dell Chiaro, a se vedea Ioana Constantinescu, *op. cit.* Fiind vorba de o carte de bucate din acea perioadă, în care sunt menționate ingredientele folosite și modul de preparare, putem face o comparație între consistența calitativă și cantitativă a unei mese din punct de vedere al bucatelor oferite de organizatori și „*banii gata la masă*” oferiți de vistierie și înregistrați în *Condica*.

¹⁷ *Condica vistieriei* menționează că pe data de 15 ianuarie 1702 (1694) au fost dați lui Mănăilă 207 taleri pentru cumpărarea de 15 vaci și 100 de oi, vezi Aricescu, *Condica...*, p. 9. În urma unui calcul rezultă că prețul unei oi era de 1 taler și 7 bani în vreme ce o vacă valora 6 taleri și un crețar (știm că se lua ca impozit unul din 40 de animale iar valoarea animalului era calculată la 1 taler la oaie și 5 taleri la vacă, ceea ce echivala în situația de față cu 100 taleri pentru 100 de oi și 75 taleri pentru 15 vaci. Rezultă că 115 animale = 175 taleri. Diferența până la 207 taleri (32 taleri) am împărțit-o în mod proporțional cu valoarea produsului. = 27 taleri la vaci și 5 taleri la oi. Rezultă că 27 taleri + 75 taleri = 102 taleri ce au fost dați pentru 15 vaci, ceea ce ar însemna 6,8 taleri iar 105 taleri pentru 100 de oi ar însemna 1,05 taleri pentru o oaie.

¹⁸ *Vtori spătar* sau *al doilea spătar*, cu alte cuvinte secundul marelui spătar, *vel spătarul* fiind *purtătorul spadei domnești* și comandant al cavaleriei țării (oastea permanentă), funcție importantă în Sfatul Domnesc și foarte importantă în caz de război. *Vel vornicul* (adică socrul mare în cazul nunții de față) era similar primului ministru de azi. În limbajul modern al lui George Coșbuc: „*sfetnici învechiți în legi*”.

¹⁹ dell Chiaro, *Revoluțiile Valahiei...*, p. 20.

ștampila. De asemenea, ipoteze cu privire la importanța persoanei ginerelei, miresei, socrului mare sau mic, care să stea la baza unei înregistrări cu lux de amănunte sau a unei înregistrări sumare pică deoarece există înregistrări cu privire la persoane mult mai importante ca influență la curte și avere – cazul stolnicului Constantin Cantacuzino, socru mare la nunta fiilor săi Ștefan și Radu:

666,5 taleri și 11 bani s-au cheltuit la nunta lui Ștefan coconul stolnicul Constandin și la o altă dată:

679 taleri și 44 de bani s-au dat darul la nunta Radului sin Constantin Stolnicul

Atât. Sumele sunt mari comparativ cu alte sume, chiar mai mari și decât cea dată de noi ca exemplu pentru înregistrare amănunțită - cea de 616 taleri și 121 de bani dată la nunta lui Statie vtori spătar – prin urmare, nu poate fi vorba de o sumă șocant de mare și care, din această cauză, să fie obligatoriu explicată. Despre notorietatea familiei Cantacuzino sau a lui Ștefan Cantacuzino – viitorul domn - nu mai este cazul de amintit²⁰. Data înregistrărilor: 8 Martie 1698 pentru nunta lui Ștefan și 10 Februarie 1703 pentru cea a lui Radu, perioade când relațiile Cantacuzinilor cu Brâncovenii (pentru a-l parafraza pe Dimitrie Cantemir) erau normale, bune. Nici ipoteza potrivit căreia tocmai aceste relații excelente dintre Cantacuzini și Brâncoveni, în acea perioadă, să fi fost cauza acestor însemnări succinte, nu stă în picioare (pe sistemul „nu este cazul de consemnat, deoarece e vorba de o persoană foarte suspusă”) pentru că la fel de sumare sunt și alte înregistrări cu vel boieri - cu funcții mari, fără îndoială - dar mult mai puțin influenți decât celebrul stolnic Constantin Cantacuzino. Este vorba de simpla lipsă de informații și de cunoaștere doar a sumei totale.

La nivel înalt²¹, astfel de evenimente au o anumită importanță și sunt tratate ca atare. Un principe precum Constantin Brâncoveanu cunoștea foarte bine interesul țării și al lui personal și pentru asta știa foarte bine cum să îmbine afacerile cu gratitudinea, diplomația și cultivarea relațiilor cu interesul. Nu ar fi ignorat în nici un caz un astfel de eveniment, dacă persoanele implicate ar fi avut o oarecare notorietate, indiferent dacă e vorba de proprii săi colaboratori, de persoane de la Istanbul, Iași sau Viena. Divergențele de culise dintre Brâncoveanu și familia Cantemir (este vorba de Constantin Cantemir, domnul Moldovei, profund amestecat într-o serie de *hiclenii* boierești petrecute la curtea de la București, la care se adaugă lucrăturile pe la spate din capitala otomană și despre care domnul Țării Românești deținea toate informațiile) nu l-au împiedicat să participe, financiar vorbind, la nunta lui Dimitrie Cantemir. *Condica vistieriei* consemnează cheltuielile acoperite din birul cailor din 28 Mai 1699:

460 taleri s-au dat la nunta lui Dumitrașco beizade, dar, feciorul lui Cantimir când s-a dus vel aga sol la Moldova, însă la două lăstruri taleri 100 i la două hataiale cu flori de fir taleri 60 și la doi canaveți taleri 30 și la două sigideale taleri 20, la o pacea de samur ce s-a dat solului taleri 80, la un post-șai și o belicoasă eară lui taleri 30, la patru post feldi taleri 40 și taleri 100 lui vel agă de chieltuială²².

Desigur, este vorba de relații oficiale cu Moldova, de protocol, de bună înțelegere cel puțin la nivel declarativ, unde în față se zâmbește și se schimbă amabilități. În spate, lucrurile au stat cu totul altfel, Brâncoveanu fiind hotărât împotriva unei astfel de apropieri și, prin asta, a unei coalizări între două familii ostile lui. Văduva lui Șerban Cantacuzino și mama Casandrei, mireasă la nunta susmenționată îi era ostilă din momentul urcării sale pe tron. Deși se zbatuse, chemând „*toți buluc-bașii șiimeanilor dându-le bani să stea, de nu să poate într-alt chip și cu arme, să puie pe fii-său Iordache domn*”²³, pe tron a urcat Brâncoveanu, nepotul răposatului său soț și domn, decedat în urma unei boli cu cântec. Solemnitatea urcării pe tron a noului domn al țării – alai de slujitori, toți călări tropotind prin târg, sobor de preoți în frunte cu patriarhul ecumenic Dionisie Șheroglan al Constantinopolei și vlădica Theodosie mitropolitul țării, imbrohor otoman taman acum prezent la București, tot Sfatul Domnesc împingându-l pe Brâncoveanu spre tron, cu toate nazurile lui de complezență și care nu făceau altceva decât să întărească impresia că totul fusese pregătit dinainte (prea era totul ca la carte) – toate aceste lucruri nu aveau cum să

²⁰ Mai pe larg despre Cantacuzini și în special stolnicul Constantin, cf. Radu Ștefan Ciobanu, *Pe urmele stolnicului Constantin Cantacuzino*, București, 1982.

²¹ Din păcate istoria nu înregistrează decât nunți ale personalităților

²² Aricescu, *Condica...*, p. 490.

²³ *Istoria Țării Românești de la Octombrie 1688 la martie 1717*, ed. C. Grecescu, București, 1959, p. 5. (în continuare *Cronica anonimă...*)

n-o afecteze, ea rămânând singură numai cu fetele alături de trupul neînsuflețit al fostului domn, care zăcea „ca un om den cei proști”, în vreme ce veselie de afară și salve de tun, care anunțau noua domnie, răzbeau până în camera lor, ele „plângând și zicând: «prădatele de ele și de domnul său și de domnie»” după care, părăsind priveghile și pe mort „că-și strângea avuția și o ascundea că-i era frică să nu-i ia avuția Costandin vodă”²⁴. Este vorba de o anume stare de spirit care are darul de a se întipări în memorie până în ceasul din urmă – așa ceva nu se uită. Chiar dacă Brâncoveanu personal nu avea atunci vreun gând rău în privința ei (cum n-a avut cu nimeni, de altfel, în toată perioada domniei sale), prezența ginerelui Mariei Cantacuzino, aga Constantin Bălăceanu în tabăra habsburgică în timpul campaniei lui Donat Heissler, prezență ce nu avea cum să fie altfel decât cu binecuvântarea soacrei, îngreuna până la imposibilitate orice încercare de reconciliere, aga Bălăceanu susținând atunci în mod declarat drepturile cumnatului său minor, în numele căruia vroia să conducă țara. Vorbim, prin urmare, de un conflict deschis.

Despre cealaltă parte încuscrită, beizadeaua Dimitrie Cantemir, Brâncoveanu deținea date mai mult decât suficiente și din surse diferite despre activitatea ostilă a părintelui său Constantin Cantemir și despre rolul său în *hiclenia* boierilor Prococeanu și Bucșanu din 1692²⁵. După moartea lui Constantin Cantemir, Brâncoveanu a reușit să-l înlăture de la tronul Moldovei pe Dimitrie Cantemir și să-și pună propriul ginere, pe Constantin Duca (Duculeț), căsătorit cu Maria, acțiune care nu avea cum să nu fie consemnată de către perdant. Aceasta cu atât mai mult cu cât noul domn s-a dovedit un aprig prigonitor al Cantemireștilor - „averea lui Cantemir vodă și a boierilor lui o cerca în tot fealiul și unde o găsea o lua și bucatele lor le vindea, jupânesele boierilor încă au fost la val, care obiceiul în Țara Moldovei n-au mai fost, ca să să învâluească jupânesele boierilor pribegi în închisori”²⁶. O astfel de apropiere dintre cele două familii - dintre care una se afla la Istanbul sub protecție otomană (ulterior lui Dimitrie Cantemir i s-a dat tronul Moldovei cu condiția de a-l supraveghea și chiar prinde pe Brâncoveanu²⁷) iar alta în Transilvania sub protecție habsburgică, în acele condiții de nesiguranță a tronului, recunoscute inclusiv de Brâncoveanu – putea neliniști chiar și pe un domn mai puțin experimentat sau inconștient. Ca mâine, interesele otomano-habsburgice puteau impune la București un domn, precum Iordache, preferat de ambele părți. De altfel, nu trebuia să fie Brâncoveanu cineva ca să-și închipuie cam ce putea discuta Maria Cantacuzino cu ginerele ei ori acesta cu soția sa Casandra, fata celui bănuit de a fi fost otrăvit de către cel care a beneficiat cel mai mult, și în mod direct din această moarte suspectă.

Ce a urmat aduce a subiect de roman: O logodnă secretă, din interes din partea ambelor părți. Nu credem să fi fost vorba de dragoste la prima vedere. Dimitrie Cantemir se afla la Istanbul, preocupat, desigur, de știință, de cultură, chiar de muzică dar cu un ochi și la politică, la ceea ce se petrecea la Istanbul, Moscova și Viena. Intrarea în familia Cantacuzino, familie cu pretenții imperiale (cunoaștem pretențiile imperiale bizantine ale tatălui miresei în vremea când era domn) și oricum, o familie care a făcut și a desfăcut domni, îi servea de minune deschizându-i niște oportunități. Poate se și vedea la București în locul Brâncoveanului, fie alături de vizir, fie de Petru cel Mare și cu asentimentul Curții vieneze care îi proteja soacra și care, la momentul respectiv și-ar fi adus aminte că Brâncoveanu a spus *nu* „protecției” habsburgice când a tras sabia la Zărnești în 1690. Poate chiar Casandra să-i fi strecurat în minte un astfel de plan, visând și ea (ca și taică-său care se visa basileu) să fie doamnă a țării cum fusese și mamă-sa și tot la București, unde se născuse ea și domnise taică-său. O fugă a miresei de la Sibiu la Iași în secret, cu ajutorul lui Antioh Cantemir, domn atunci în Moldova, cu știrea autorităților habsburgice din Transilvania, dar fără asentimentul împăratului de Habsburg, acesta dorind să cultive relațiile cu

²⁴ *Ibidem...*, p. 12

²⁵ Radu Popescu, *Istoriile...*, p. 194. *Cronica anonimă...*, pp. 38-44.

²⁶ *Cronica anonimă...*, p. 51-52.

²⁷ Ion Neculce, *Letopiseșul Țării Moldovei*, ed. Anatol și Dan Vidrașcu, București-Chișinău, 2003, p. 190 (în continuare Ion Neculce, *Letopiseșul...*): „Atunce veziriul la pruces au zis lui Dumitrașco vodă: «După ce vei merge în țară să chivernisești lucrul, să-mi prinzi pe Brâncoveanul-vodă munteanul, să mi-l trimiți aice viu. Și de la împărăție vei avea mare dar și cinste și în locul lui tu vei rămâne acolo domn neschimbat»” – de unde putem presupune că în rândul elitei otomane era cunoscută o astfel de dorință a lui Dimitrie Cantemir vis a vis de tronul Țării Românești. O atare schimbare putea fi ușor acceptată de habsburgi având în vedere legătura sa cu Casandra, fiica lui Șerban Cantacuzino.

Brâncoveanu, favorabil habsburgilor și de mare ajutor în conflictul lor cu otomanii²⁸. O altă fugă, de data asta de la Istanbul la Iași, a ginereului, chemat urgent de frate-său, domnul Moldovei, ca să-și ia mireasa. A urmat nunta făcută „în târg în Ieși, nuntă domnească, după obiceiul domnilor”²⁹. În cele din urmă, pus în fața faptului împlinit, Brâncoveanu a făcut față situației, contribuind la întemeierea noii familii cu suma de bani din *Condica*. Este vorba de o fentă inteligentă prin care ieșea dintr-o situație jenantă, aceea de învins, de păcălit, gura lumii n-ar fi putut spune că „n-a fost pre voia sa”.

Tot de protocol ține și suma de 1000 ducăți venețieni (*zlați*)³⁰ dat aceluiași Dimitrie Cantemir ceva mai târziu când acesta era domn al Moldovei (3 iunie 1711), în ciuda divergențelor dintre ei și tot de protocol țin și sumele de bani date împrumut lui Antioh Cantemir (un abonat la punga Brâncoveanului³¹) sau, dacă este vorba tot de nuntă, banii dați aceluiași Antioh și consemnați în *Însemnările de taină* ale Brâncoveanului în data de 8 Martie 1714:

*Trimis-am lui Antiohie Vodă <Cantemir> cu vel aga de cheltuială de nuntă 2000 taleri*³²

în ciuda faptului că acesta înlocuise pe Constantin Duca (Duculeț) ginerele celui care trimitea bani de nuntă³³.

În același mod trebuie explicate și participarea Brâncoveanului la nunțile lui Nicolae Mavrocordat³⁴ și a surorii lui³⁵, relația cu familia Mavrocordat și mai ales cu influentul Alexandru Mavrocordat Exaporitul impunând acest lucru. De altfel, Brâncoveanu a urmărit și a reușit să mărite una din fete - pe Ilinca - cu Scarlat Mavrocordat, unul din fiii Exaporitului, căsătorie din interes - Ilincăi, mai mult ca sigur că nici nu i s-a cerut părerea. Tot din interes a fost hotărâtă și nunta Stancăi Brâncoveanu cu Radu beizadea, fiul lui Iliăș vodă, fost domn al Moldovei, interesul constând în relații cu Alexandru Mavrocordat, înrudit cu ginerele³⁶, întru-cât ginerele era sărac. O căsnicie nereușită și mari dubii că Stanca ar fi avut vreun cuvânt de spus în alegerea soțului ei. Trecerea de la sărăcie la bogăția socrului i-a fost fatală, Radu Iliăș dând în patima beției cu tot ce are ea mai urât. „Oficiosul brâncovenesc” Radu Greceanu consemnează despre moartea lui Radu Iliăș (boală agravată pe fond de băutură) că răposatul a lăsat „mare jale și nemângâiată întristăciune domnului și tuturor, iar mai vârtos iubirii lui soții, rămânând tânără și fără de coconi”³⁷, ceea ce, în opinia noastră, nu este altceva decât comunicatul oficial - avem îndoieli mari că o femeie (oricare ar fi fost ea, cu atât mai mult una educată cum era Stanca) ar fi jeliț sincer după un bărbat căzut în patima beției. Același interes și în cazul nunților fiului kapudanului

²⁸ Ion Neculce, *Letopiseșul...*, p. 135: „Era cu știrea ghenărarului de Brașov, numai că ghenărarul să feriea, că se temea de Brâncovanul. Că Brâncovanul avea mare cinste și trecere la împăratul mențesc și nu era cu voia Brâncovanului să o ie Dumitrașco beizadea”.

²⁹ *Ibidem*, p. 135.

³⁰ Ion Radu-Mircea, *Catastih de toate veniturile domniei...*, în *Manuscriptum*, nr. 4/1985, p. 23: „Junie 3 d[ni] – dat-am lui Dumitrașco vod[ă] <Cantemir> împrumut zlați 1000, tl. 2500” (în continuare *Catastih...*)

³¹ *Ibidem*, pp. 22, 24, 25, 26, 29. La suma de 1500 taleri împrumutată la 27 Aprilie 1712, Antioh a pus zălog „o păreche de cercei cu zmaragd” (p. 25) de unde am trage concluzia că nu era sigur de posibilitatea de a returna suma împrumutată și, în plus, de o urgență, deoarece cu o lună înainte (29 Martie) îi mai trimisese 500 taleri. Cunoscând modul în care opera Brâncoveanu, astfel de sume date cu împrumut (unele chiar dăruite) unui personaj din tabăra inamică ne duce cu gândul că Brâncoveanu primea în schimb de la acesta (și de la alții) atuurile care i-au asigurat succesul 25 de ani și de care otomanii se temeau atunci când l-au mazilit: *informații*. Ca să păstreze „canalul deschis” probabil Antioh îi furniza lui Brâncoveanu „portocale de pe piața neagră”. Alt zaraf nu găsisse decât pe Brâncoveanu.

³² *Ibidem*, p. 30. Sumă mult mai mare decât ceea ce s-a dat la nunțile din Țara Românească.

³³ Desigur, relațiile lui Brâncoveanu cu ginerele său se deterioraseră în urma morții Mariei Brâncoveanu, moartă de ciumă la Istanbul în 1697. Motivul rupeiilor relațiilor dintre socru și ginere a constat în proasta guvernare a lui Constantin Duca în Moldova – instituisse văcăritul într-o țară deja prădată de turci, tătari și polonezi, apoi l-a ucis pe capugiul otoman venit după haraciul neplătit – din care cauză Brâncoveanu a fost pus într-o situație jenantă față de otomani pentru că susținuse un astfel de personaj la domnia Moldovei. În urma vizitei lui Brâncoveanu la Adrianopole din 1703, Constantin Duca a fost mazilit a doua oară, de data asta la propunerea socrului său. Cu toate acestea nu încetează să-i trimită bani de cheltuială, probabil în amintirea Mariei Brâncoveanu, cf. Ion Radu Mircea, *Catastih...* pp. 26 și 30.

³⁴ Aricescu, *Condica...*, p. 569

³⁵ Aricescu, *Condica...*, pp. 540 și 549

³⁶ *Cronica anonimă...*, pp. 34-35; Radu Greceanu, *Istoria domniei...*, p. 92

³⁷ Radu Greceanu, *Istoria domniei...*, p. 226.

flotei dunărene Ali Paşa³⁸ (Brâncoveanu cultiva relații bune cu acesta), a guvernatorului³⁹ și a fiului guvernatorului⁴⁰, în ciuda faptului că ortodoxia ardeleană suferea din cauza noii ofensive a catolicismului, declanșate odată cu ocupația habsburgică a Transilvaniei.

În altă ordine de idei, se poate face o statistică cu sumele cheltuite la diverse nunți și de aici o anumită ierarhie a familiilor de boieri și a poziției acestora față de persoana domnului, cu atât mai mult cu cât este vorba de sume de bani oferite *proprio motu* (cel puțin la nivel declarativ) și nu ca urmare a efectuării unor servicii.

**Persoanele care au primit bani din vistierie pentru nuntă
în ordine descrescătoare în funcție de suma primită**

704	tal	Toma vtori logofăt
679	tal	Radu Cantacuzino
666,5	tal	Ștefan Cantacuzino
616,5	tal	Statie vtori spătar sin vel vornic
594,5	tal	Petrașco Moldoveanu logofătul
562,5	tal	Mihai vtori postelnic
552	tal	Chircă postelnicul
528	tal	Duca
528	tal	Iordache ceașul za aprozi
509,5	tal	Michai Spătar Fărcășanu
508	tal	Istrate
508	tal	Barbu spătarul sin vel vistier
504,5	tal	Constantin Fărcășanu
500	tal	fiul lui Alessandru Mavrocordat Exaporitul (nu specifică)
483	tal	Barbu spătarul
483	tal	feciorul Crețulescului
476,5	tal	Staico Bengescu
460	tal	Dimitrie Cantemir
425	tal	Mihai grămăticul
425	tal	Mathei Crețulescu
409	tal	Racoviță portarul
392,5	tal	Dumitrașcu spătarul
352	tal	Hassan căminarul
325	tal	Costandin Greceanu postelnicul
300	tal	feciorul lui Ianache Beșleaga ot Reni
254,5	tal	Gligorie Vlădescu postelnicul
221	tal	Șerban Filipescu spătarul
201	tal	Neagu Popescu
200	tal	Constantin Brătășanu păharnicul
200	tal	Constantin Comășeanu comisul
200	tal	Guvernatorul Transilvaniei
196,5	tal	Mihalci fiul lui Mihalci stolnicul
188	tal	Șerban Fierăscu postelnicul

³⁸ Aricescu, *Condica...*, p. 561. Ali Paşa era comandantul flotei otomane dunărene, funcție de mare importanță în ceea ce privește aprovizionarea trupelor otomane din Banat și Serbia și susținerea logistică a războiului contra habsburgilor. Toate materialele furnizate de Țara Românească precum și cele alocate de otomani din Rumelia și Anatolia erau transportate pe Dunăre către Belgrad. Brâncoveanu furniza cherestea, parâme, pânze pentru construcția de ambarcațiuni fluviale, ambarcațiuni care erau construite inclusiv în schelele românești de la Dunăre.

³⁹ Aricescu, *Condica...*, p. 671

⁴⁰ Aricescu, *Condica...*, p. 561

180	tal	feciorul Cârștii vistier
158,5	tal	Drăghici spătarul
151	tal	Neculai ciohodarul
150	tal	Matei paharnicul fiul lui Gheorghe vornicul
150	tal	Iacov doftorul
140	tal	feciorului Gubernatului
138,5	tal	fata lui Alessandru Mavrocordat Exaporitul
138	tal	Papa Proroceanu
130	tal	Necula Glogoveanu
130	tal	Gheorghică Căpitanu de la steagul coconilor
123,5	tal	feciorul logofătului Pârvu Fărcășanu
119,5	tal	Matei păharnicul
114	tal	Radu Crețulescu postelnicul
90	tal	feciorul Ali Pașii, kapudanul flotei otomane dunărene
88	tal	Ion Belenschi
67,5	tal	Matei Sacâzlaşul postelnicul
65	tal	feciorul mefter-bașii
60	tal	Tudor Știrbei
56	tal	Radu vistierul
40	tal	Foti căpitanul
34	tal	Socol Radu medelnicer
21	tal	Pârvu Fărcășanu

De menționat că în unele cazuri s-au trimis și alte sume, cel mai probabil din buzunarul propriu al lui Brâncoveanu – cazul nunții fetei Exaporitului, unde *Condica vistieriei* menționează că suma de 138 taleri și 66 de bani fusese trimisă „peste darul ce i s-au trimis de aici”, de unde putem deduce că suma era doar o completare, grosul fiind cuprins în suma cheltuită pentru dar. Se poate observa ușor că notorietatea persoanelor nu influențează, cel puțin la o primă vedere, sumele alocate de vistierie pentru astfel de cheltuieli, dar, având în vedere însemnarea de mai sus referitoare la darul de nuntă al fetei dragomanului (notorietatea socrului mic este binecunoscută) putem afirma că acestor personaje cu notorietate li s-au alocat sume și din alte fonduri, ținând cont, desigur, și de felul de a fi al lui Brâncoveanu.

Raport din Condica Vistieriei privind sumele de bani acordate de vistierie pentru nunți

Text original	Birul din care s-au alocat bani/Data	p. ⁴¹
254.5 s-au cheltuit la nunta lui Gligorie Post[elnic] Vlădescu	Cheltuiala banilor de birul Ali Pașei, precum scrie în jos anume (28-Mar-1694)	14
476.5 taleri s-au cheltuit la nunta lui Staico Bengescu	Cheltuiala acestor bani de birul vizirului și de seama a doua, cum scrie în jos anume leat 7202 (20-Mai-1694)	39
483 taleri și 22 bani s-au cheltuit la nunta Barbului Spăt.	Cheltuiala acestor bani de birul vozianilor, precum scrie în jos anume; ploconul hanului cel obicinuit, precum se dă în toți anii care s-au dat tot din această dajdie cum scrie în jos anume (13-Oct-1694)	74
483 taleri și 22 bani s-au cheltuit la nunta feciorului Crețulescului	Cheltuiala acestor bani de birul vozianilor, precum scrie în jos anume; ploconul hanului cel obicinuit, precum se dă în toți anii care s-au dat tot din această dajdie cum scrie în jos anume (13-Oct-1694)	74
67.5 taleri s-au dat la nunta lui Matei postelnicul Sacâzlăul	Cheltuiala acestor bani de birul vozianilor, precum scrie în jos anume; ploconul hanului cel obicinuit, precum se dă în toți anii care s-au dat tot din această dajdie cum scrie în jos anume (13-Oct-1694)	74
34 taleri s-au dat la nunta lui Socol Medeln Radu, un post șai și un atlas și cheltuiala nunului taleri 4	Cheltuiala acestor bani de birul Alii Pașii cum scrie n jos anume: leat 7203 (20-Ian-1695)	92
704 taleri s-au dat darul la nunta Tomei vtori logofăt, bani gata i marfă precum arată în foița cea pecetluită	Cheltuiala acestor bani de birul Alii Pașii cum scrie n jos anume: leat 7203 (20-Ian-1695)	92
409 taleri s-au cheltuit la nunta lui Racovița portarul	Cheltuiala banilor de birul oștii cum scrie în jos anume: Mai 15 dni leat 7203 (15-Mai-1695)	122
130 taleri s-au dat darurile la nunta Neculii Glogoveanu.	Cheltueala acestor bani de ploconul împăratului cum arată în jos anume. Noemvrie 15 dni, leat 7204 (15-Nov-1695)	165
562.5 taleri s-au dat darurile la nunta lui Mihai vtori postelnic.	Cheltueala acestor bani de ploconul împăratului cum arată în jos anume. Noemvrie 15 dni, leat	165

⁴¹ Pagina din C.D. Aricescu, *Condica de venituri și cheltuieli a Vistieriei de la leatul 7202 la leatul 7212 (1694-1704)* în *Revista Istorică a Arhivelor României*, București, 1873.

	7204 (15-Nov-1695)	
150 taleri s-au cheltuit darurile ce s-au dat la nunta lui Matei paharnic sin Gheorghe vornic.	Cheltueala acestor bani de seama a II a ce scrie înapoi, ce unde s-au dat precum scrie în jos anume. Ghenarie 30 dni, leat 7204 – (30-Ian-1696)	182
508 taleri s-au cheltuit darurile ce s-au dat la nunta lui Istrate, cum arată în foiță.	Cheltueala acestor bani de seama a II a ce scrie înapoi, ce unde s-au dat precum scrie în jos anume. Ghenarie 30 dni, leat 7204 – (30-Ian-1696)	182
528 taleri s-au cheltuit darurile ce s-au dat la nunta Ducăi.	Cheltueala acestor bani de seama a II a ce scrie înapoi, ce unde s-au dat precum scrie în jos anume. Ghenarie 30 dni, leat 7204 (30-Ian-1696)	182
528 taleri s-au cheltuit darurile ce s-au dat la nunta lui Iordache ceașul za Aprozi.	Cheltueala acestor bani de seama a II a ce scrie înapoi, ce unde s-au dat precum scrie în jos anume. Ghenarie 30 dni, leat 7204 (30-Ian-1696)	183
594.5 taleri s-au dat darurile la nunta lui Petrașco logofătul Moldoveanu.	Chieltueala acestor bani de dajdea Casap Bașii, cum arată în jos anume (1-Iun-1696)	215
158.5 taleri s-au dat darul la nunta lui Drăghici spătarul.	Chieltueala acestor bani de haraci care pre unde s-au dat, precum scrie în jos anume (8-Mar-1698)	387
325.5 taleri și 22 bani s-au cheltuit la nunta Costandin postelnic Greceanu.	Chieltueala acestor bani de haraci care pre unde s-au dat, precum scrie în jos anume (8-Mar-1698)	387
666.5 taleri și 11 bani s-au cheltuit la nunta lui Ștefan coconul stolnicul Constandinu.	Chieltueala acestor bani de haraci care pre unde s-au dat, precum scrie în jos anume (8-Mar-1698)	387
509.5 taleri s-au cheltuit la nunta lui Michai Spătar Fărcășanu.	Cheltueala acestor bani de seama a doua, cum scrie în jos anume (7-Iun-1698)	407
21 taleri s-au dat la 7 coți hataia cu flori de fir, ce s-au trimis la nunta Părvului Fărcășanu pentru sovon.	Chieltueala acestor bani de seama a treea, pe unde s-au dat, cum scrie în jos (25-Oct-1698)	442
65 taleri s-au dat la nunta feciorului Mefter Bașii.	Chieltueala acestor bani de seama a treea, pe unde s-au dat, cum scrie în jos (25-Oct-1698)	443
119.5 taleri s-au dat dar la nunta lui Matei Păharnic Poenaru, însă bani gata taleri 30 și două post șeaiuri za taleri 30 i un atlas taleri 16 i o terțanea taleri 16 de deșgovit, și 7 coți de belacoas savon taleri 12.5.	Cheltuiala acestor bani de vel seamă, precum arată în jos anume (30-Dec-1698)	453
460 taleri s-au dat la nunta lui Dumitrașco beizade, dar, feciorul lui Cantimir când s a dus vel aga sol la Moldova, însă la două lăstruri taleri 100 i la două hataiale cu flori de fir taleri 60 și la doi canaveți taleri 30 și la două sigideale taleri 20, la o pacea de samur ce s a dat solului taleri 80 la un post șai și o belicoasă eară lui taleri 30, la patru post feldi taleri 40 și taleri 100 lui vel agă de chieltuială	Chieltueala acestor bani ai cailor pe unde s-au dat, cum scrie în jos anume (28-Mai-1699)	490

180 taleri s-au dat la nunta feciorului Cârsti Vistier, însă bani gata zloți 100, taleri 66.5 și 22 de bani, și două post două atlase taleri 60 și 6.5 coți de belacoasă, pentru sovon taleri 10 și la spălat 10 zloți taleri 6.5 și 22 de bani și nunului de chieltueală taleri 10, și la o hataică flori de fir de dezgovit taleri 25 și la poleitul făcliilor taleri 2.	Chieltueala banilor de vel seamă cum scrie în jos anume (1-Dec-1699)	525
392.5 și 44 de bani s-au dat darurile la nunta lui Dumitrașco Spătar, însă bani gata la masă taleri 133 și 44 de bani și două post șeiuri i două atlase taleri 60 și o frânghie taleri 50, și o lastră taleri 50, și două covoare za taleri 20, și la Sovon taleri 21 și o hatae la dezgovit taleri 25, și 8 zloți, la spălat taleri 20, și de chieltueală nunului taleri 7.5, și la biserică taleri 3, și la poliitul făcliilor taleri 3.	Chieltueala acestor bani ai carălor și ai ploconului, cum arată în jos anume (1-Ian-1700)	531
114 taleri s-au dat dar la nunta Radului Postelnicu Crețulescu, însă o lastră și o hatae și o canavață.	Chieltueala banilor de rânduieala haraciului și de lipsa haraciului cum semnează în jos anume, leat 7208 (20-Feb-1700)	540
138 taleri s-au dat la nunta Papei Procoeanu dar, cu postave, cu atlase.	Chieltueala banilor de rânduieala haraciului și de lipsa haraciului cum semnează în jos anume, leat 7208 (20-Feb-1700)	540
472 taleri s-au dat chieltueală lui vel Paharnic și a altora când s-au dus la Țarigrad de a cunurat pre fata dragomanului.	Chieltueala banilor de rânduieala haraciului și de lipsa haraciului cum semnează în jos anume, leat 7208 (20-Feb-1700)	540
138.5 taleri s-au trimis la Țarigrad pentru o lastră taleri 50 și pentru două post mahuturi taleri 36 și două atlase za taleri 52.5, care s-au dat la nunta featii dragomanului peste darul ce i s-au trimis de aici.	Chieltueala banilor de dajdea Timișvarului pre unde s-au dat, cum scrie în jos anume (15-Apr-1700)	549
130 taleri s-au dat la nunta lui Gheorghită Căpitanu de la steagul coconilor, însă bani gata la masă taleri 33.5 și două post, două atlase, și la savon taleri 6, și la o tărținea de dezgovit taleri 15 și la spălat taleri 6.5 și 22 de bani și de chieltueala nunului taleri 6, și la poleitul făcliilor taleri 2 și la popi taleri 1.	Chieltueala banilor de dajdea Timișvarului pre unde s-au dat, cum scrie în jos anume (15-Apr-1700)	550
504.5 taleri s-au dat darurile la nunta lui Constantin Fărcășanu, însă bani gata taleri 200 la masă i două lastruri za taleri 100, două post, două atlase za taleri 60, și la două covoară taleri 20 și la un savon taleri 21 și la spălat taleri 25 și la o hataia cu flori de fir de dezgovit taleri 26 și chieltueala nunului taleri 10 și la poleitul făcliilor taleri 3.5 și la un covor ce se pune la biserică taleri 6, și la ișlicul ginereului taleri 30 și taleri 3 bani mărunți în biserică.	Chieltueala banilor de dajdea Timișvarului pre unde s-au dat, cum scrie în jos anume (15-Apr-1700)	550
552 taleri s-au dat darurile la nunta Chircă Postelnicu, însă bani gata taleri 233.5 la masă și două lastre za taleri 100 două post două atlase, două covoară, la savon taleri 21 și la o hatai cu flori de fir de dezgovit taleri 30 și la spălat 10 zloți vinetici za taleri 25 și taleri 15 de chieltueala nunului și la ișlicul ginereului taleri 35, și la poleitul făcliilor taleri 3.5, și bani mărunți la biserică taleri 3 și la un covor ce se așterneîn biserică taleri 6.	Chieltueala banilor de dajdea Timișvarului pre unde s-au dat, cum scrie în jos anume (15-Apr-1700)	550
88 taleri s-au dat darul la nunta lui Ion Belenschi, însă bani gata la masă taleri 26.5 și 40 de bani și un post, un atlas și la savon taleri 5, și la o tărținea de dezgovit taleri 15 și la spălat taleri 5 și chieltueala nunului taleri 5 și la popi taleri 1.	Chieltueala banilor de dajdea Timișvarului pre unde s-au dat, cum scrie în jos anume (15-Apr-1700)	551
140 taleri la două lastruri și două covoară ce s-au trimis la nunta feciorului Gubernatului, cu Drăghici Spătaru.	Chieltueala acestor bani de seama a doua, pe unde s-au dat cum scrie în jos anume (22-Mai-1700)	561
40 taleri s-au dat la nunta Foti Căpitan.	Chieltueala acestor bani de seama a doua, pe unde s-au dat cum scrie în jos anume (22-Mai-1700)	561
56 taleri s-au dat la nunta lui Vistier Radu i sovon taleri 21 și la o belacoasă cu flori de fir taleri 30, și la un covor ce se aștearne în biserică taleri 5.	Chieltueala acestor bani de seama a doua, pe unde s-au dat cum scrie în jos anume (22-Mai-	561

	1700)	
90 taleri s-au dat la nunta feciorului Ali Pașii, însă un post șeai un atlas și o terțenea i o hatai cu flori de fir, și eară un post șeaiu la omul ce a venit aici.	Chieltueala acestor bani de seama a doua, pe unde s-au dat cum scrie în jos anume (22-Mai-1700)	561
1500 taleri s-au trimis la Alessandru dragomanul dar, însă taleri 1000 șii fiu său dar de nuntă taleri 500.	Chieltueala acestor bani de dajdea mierii, precum arată în jos anume (1-Iul-1700)	569
60 taleri s-au dat la cununia lui Tudor Știrbei, însă bani gata taleri 30, și un post un atlas, taleri 30.	Chieltueala acestor bani de seama a treia pe unde s-au dat, cum scrie în jos anume (1-Sept-1700)	579
151 taleri s-au dat darurile la nunta lui Neculai Ciohodarul; însă bani gata la masă taleri 53 și 44 de bani și două post două atlase taleri 60, și la sovon taleri 7 și la o terțenea de desgovit taleri 15, și la spălat taleri 6.5 și 22 de bani și de cheltuiala nunului taleri 6, și la poleitul făcliilor taleri 2 și la popi taleri unu.	Chieltueala acestor bani de haraci și de lipsa haraciului cum scrie în jos anume (28-Ian-1701)	604
188 taleri s-au dat darurile la nunta Șerban Postelnicul Fierăscu; însă bani gata la masă taleri 66.5 și 22 de bani și două post două atlase za taleri 60 și o hataie cu flori de fir la desgovit taleri 30 și la sovon taleri 7, și la spălat taleri 6.5, și de cheltuiala nunului taleri 6 și la poleitul făcliilor taleri doi, și la un covor ce s'așterne în biserică taleri 6, și bani mărunți la aruncat în biserică taleri 3, și la popi taleri unu.	Chieltueala acestor bani de haraci și de lipsa haraciului cum scrie în jos anume (28-Ian-1701)	604
196.5 taleri și 44 de bani s-au dat darurile la nunta lui Mihalcu sin Mihalcu Stolnicul; însă bani gata la masă taleri 66.5 și 22 de bani și 2 post 2 atlase taleri 60, și un hatac cu flori de fir la desgovit taleri 30, și la sovon și cheltuiala nunului taleri 10, și la spălat taleri 6.5 și 22 de bani, și poleitul făcliilor taleri 2.	Chieltueala acestor bani de haraci și de lipsa haraciului cum scrie în jos anume (28-Ian-1701)	604
201 taleri s-au dat darurile la nunta Neagului Popescu; însă bani gata la masă taleri 66.5 și 22 de bani și două post două atase taleri 60, și o hatie cu flori de fir la desgovit taleri 30, și pentru sovon taleri 21, și la spălat taleri 6.5 și 22 de bani, și de cheltuiala nunului taleri 6, și la poleitul făcliilor taleri 2 și la un covor ce se așterne în biserică taleri 6, și bani mărunți la aruncat în biserică taleri 3.	Chieltueala acestor bani de haraci și de lipsa haraciului cum scrie în jos anume (28-Ian-1701)	604
221 taleri s-au dat darurile la nunta lui Șerban Spătarul Filipescu; însă bani gata la masă taleri 66.5 și 22 de bani și două post două atlase taleri 60, și o hatie cu flori de fir la desgovit taleri 30, și la sovonit taleri 21, și la spălat taleri 6.5 și 22 de bani, și cheltuiala nunului taleri 6, și la poleitul făcliilor taleri două, și la un covor ce s' așterne în biserică taleri 6, și la aruncat în biserică bani mărunți taleri 3.	Chieltueala acestor bani de haraci și de lipsa haraciului cum scrie în jos anume (28-Ian-1701)	604
616.5 taleri și 55 de bani s-au dat darurile la nunta lui Statie vtori Spătar, sin Stroeie vel Vormic; însă bani gata la masă taleri 266.5 și 22 de bani și două lastre za taleri 100 și două post două atlase za taleri 60 și două covoare taleri 20 și la sovon taleri 22.5 și 33 de bani și la o hataie cu flori de fir la desgovit taleri 30 și 10 zloți venetici la spălat taleri 25 și de cheltuiala nunului taleri 15 și la Ișlicul ginerelui taleri 40, și la poleitul făcliilor taleri 3.5 și la un covor de s'așterne în biserică taleri 6, și bani mărunți ce s'aruncă în biserică taleri 3, și la cheltuiala mesei taleri 25.	Chieltueala acestor bani de haraci și de lipsa haraciului cum scrie în jos anume (28-Ian-1701)	604
300 taleri s-au dat la cununia nuntei feciorului lui Ianache Beșleagăi ot Reani.	Chieltueala acestor bani de seama a doua și de banii cailor, cum arată în jos anume, leat 7209 (25-Apr-1701)	623
352 taleri și 44 de bani s-au dat darul la nunta lui Hassan Căminaru; însă bani gata la masă taleri 133, și o lastră taleri 50, două post două atlase taleri 60, două segideale taleri 16, și la spălat taleri 25, și la savon taleri 20, și la o hataia la desgovit taleri 25, și de cheltuiala nunului i a nunei taleri 20, și la poleitul făcliilor taler 3.	Cheltuiala acestor bani de vel seamă, cum scrie în jos anume (01-Oct-1701)	643
1086 taleri s-au trimis la Capichehaiale la Odriiu, pentru 5 cai care au cumpărat de au dat la vezirul, și pentru merticele de carne a chehaialii vezirului, și al lui Reiz Efendi, și al lui Mehmet Celebi, și al lui Maden Calfă, și pentru cheltuiala ce s a	Cheltuiala banilor haraciului, cum arată în jos anume (12-Dec-1701)	652

făcut la nunta lui Vergo vel clucer, și pentru alte cheltuiuale, precum arată foița capicheaialelor.		
200 taleri și 22 de bani s-au dat darurile la nunta lui Constandin, păharnicul Brătășanu.	Cheltuiuala banilor haraciului, cum arată în jos anume (12-Dec-1701)	653
150 taleri s-au dat pentru cheltuiuala ce a făcut la nunta lui Iacov doftorul.	Cheltuiuala acestor bani de seama a doua (20-Feb-1702)	659
123.5 taleri și 44 de bani, s-au dat darul la nunta feciorului Pârului logofătu Fărcășanu; însă bani gata la masă taleri 33 și 44 de bani, 2 post, 2 atlase taleri 60, i o belacoasă la dezgovit taleri 17, și 7 coți de belacoasă pentru sovon taleri 10.5, și la poleitul făcliilor taleri 3.	Cheltuiuala banilor de seama a treia, cum scrie în jos anume (10-Mai-1702)	671
400 taleri s-au dat la vel stolnic, când s a dus în Ardeal pentru nunta guvernantului, de cheltuiuală, taleri 200, și la darurile ce s-au trimis ear cu dumnealui pentru treaba nunții taleri 200.	Cheltuiuala banilor de seama a treia, cum scrie în jos anume (10-Mai-1702)	671
425 taleri și 44 de bani s-au dat darul la nunta lui Mihai grămăticul; însă bani gata taleri 133 și 2 lastre za taleri 90, și 2 post 2 atlase za taleri 60 și 2 covoare za taleri 16 și o hatai cu flori de fir pentru sovon taleri 21; și iar o hătai cu flori de fir pentru desgovit taleri 25 și la spălat taleri 20 și taleri 10 pentru cheltuiuala nunului, și taleri 38 la ișlicul ginereului, și taleri 3 la poleitul făcliilor, și taleri 3 bani mărunți la biserică, și taleri 6 la un covor ce s'așterne în biserică.	Chieltueala banilor de vel seamă precum arată în jos anume (1-Aug-1702)	682
425 taleri și 44 de bani s-au dat darul la nunta lui Mathei Crețulescu.	Cheltuiuala banilor de haraci și de seama a doua, cum scrie în jos anume, Februarie 10 leat 7211 (10-Feb-1703)	692
508 taleri s-au dat darul la nunta Barbului Spătaru sin vel vistier.	Cheltuiuala banilor de haraci și de seama a doua, cum scrie în jos anume, Februarie 10 leat 7211 (10-Feb-1703)	692
679 taleri și 44 de bani s-au dat darul la nunta Radului sin Constantin Stolnicul.	Cheltuiuala banilor de haraci și de seama a doua, cum scrie în jos anume, Februarie 10 leat 7211 (10-Feb-1703)	692
200 taleri s-au dat darurile la nunta lui Constandin Comisu Comăneanu cu toată cheltuiuala.	Cheltuiuala banilor de oierit, cum scrie în jos anume. Dechemvrie 30 dni, Leat 7212 (30-Dec-1703)	744

Fila 299 verso din manuscrisul 126 (*Condica vistieriei*) cu însemnările referitoare la darul de nuntă trimis de Brâncoveanu prin vel aga lui Dimitrie Cantemir - ultimul paragraf în josul paginii. Dedesubt, același text, selectat și mărit pentru o mai bună înțelegere

Glosar de termeni

Atlas	Țesătură pentru căptușeli și fețe de plapumă, mai groasă decât satinul, lucioasă pe o singură față
Beizadea	Fiu de bei (de prinț)
Belacoasă (belicoasă)	Stofă de mătase prețioasă. Belle ecosse
Beșleagă	Agă al beșliilor - căpitan de beșliu (de regulă decanul de vârstă al trupei - de unde a rămas în limba română ca desemnând un bătrân ramolit)
Beșliu	Soldat (turc sau tătar) de cavalerie, care făcea serviciul de curier domnesc sau de jandarm. 2) Corp de cavalerie, constând din asemenea oșteni
Canavăț	Pânză groasă (de cânepă)
Catastih	Registru, condică
Căminar	Boier care avea în grijă strângerea dării pentru băuturile spirtoase.
Ceapraz	Camănană = dare anuală asupra băuturilor spirtoase Sfoară de mătase sau de fir, folosită ca podoabă pentru obiectele de îmbrăcăminte sau de mobilă; șnur; găitan; brandenburg; fireț
Chindie	Perioadă a zilei spre ora 16 după amiază
Ciohodar	Slujbaș la curtea domnească din Țara Românească și Moldova având obligația să îngrijească de încălțăminte domnului sau îndeplinind funcția de lacheu al acestuia. În Turcia, servitor al Marelui Vizir sau al unui pașă. Baș-ciohodar sau ciohodar-aga = camerierul principal al sultanului; ciohodărit = contribuție de un leu pe an pe care o plăteau toți pantofarii
Cofterie	Stofă prețioasă din care se făceau dulămi boierești și cingători femeiești.
Conteș	Haină lungă
Coropcă	Ladă portativă cu mai multe despărțituri, în care își puneau marfa negustorii ambulănți și pe care o purtau în spate
Cucă	Căciulă împodobită purtată de principii români
Cucie	Trăsură; caleașcă
Dezgovit	Momentul când la nuntă se scoate găteala de pe capul miresei și se îmbrobodește cu maramă iar nuntașele joacă hora dezgovelii
Diba	Stofă bogată - livrea cusută cu aur și argint
Dni	Zile
Dragoman	La otomani persoană care îndeplinea oficial funcția de interpret pe lângă o solie străină
Dulamă	Haină țărănească lungă (și îmblănită), făcută din postav gros. Haină lungă purtată în trecut de negustori, preoți etc. Haină de ceremonie purtată de domni și de boieri, făcută din stofă scumpă, adesea împodobită cu blană și cu paftale
Feregea	Mantie cu mâneci largi
Hartofilax	Arhivar, bibliotecar.
Hataia	Stofă fină de mătase; broboadă care se pune pe capul miresei după ce i se ia voalul
Ibănci	Pături ce se puneau pe spinarea cailor = cioltar, șabracă, valtrap
Îpingea	Manta bărbătească făcută din dimie sau din postav (cu glugă și împodobită cu găitane), care se purta în trecut
Ișlic	Căciulă de blană scumpă sau de postav, de format mare, cilindrică sau cu fundul pătrat (din alt material), purtată de domni, de boieri și uneori de soțiile lor
Istov	Terminat; isprăvit
Kapudan	Comandantul unei flote militare

Lastră	Stofă scumpă de lână
Limie	Blana din partea gâtului sau a gușii samurului
Malotea	Manta îmblănită
Matara; mataragiu	Carafă, ploscă; mataragiu = purtătorul mataralei; slujbaș la curtea domnească.
Medelnicer	Boier la curte, care turna domnului apă ca să se spele pe mâini, pune a sarea și servea bucatele; boier care avea acest titlu
Pacea	Blană din picioare de animal (samur, jder, vulpe, râs) acestea fiind mai ieftine decât blana de pe spinarea sau abdomenul animalului
Postav feld (sau feleandreș)	Postav de calitate (provenind din Flandra) Felendreș
Postav mahut	Postav fin, negru sau albastru deschis
Postav-șai	Un fel de postav alb, fin, din care se făceau veșminte boierești și din care se mai fac pantaloni în unele regiuni ale țării
Samur	Mamifer carnivor cu blana prețioasă, de culoare sură cu o pată albă pe piept; zibelină
Sângeap	Veveriță siberiană (în Condică - blana veveriței siberiene)
Segedea	Cuvertură sau covor de lână; covor oriental (pentru rugăciune); cuvertură.
Sovon	Văl de mireasă
Tabin	Țesătură de mătase lucioasă; taftă, moar. De la Altabbi, după numele unui cartier al Bagdadului, unde se făcea la început această stofă. Un fel de moar mai fin.
Tafta	Țesătură de mătase lucioasă care foșnește, folosită la confecționarea obiectelor de îmbrăcăminte
Testemel	Maramă care se pune pe capul miresei după ce se lua vălul de mireasă, ea fiind acum în rândul femeilor măritate
Zagara	Blană de animal prelucrată; margine de blană (de altă culoare) aplicată la unele obiecte de îmbrăcăminte (mâneci, poale)
Zaharicale	Produse de cofetărie; dulciuri; cofeturi - în special produse ale bucătăriei turcești

Rezumat

In our opinion, the record of the important moments of a wedding at that time, even in terms of expenditure, is especially important because, in the current period it is desired the capitalization of immaterial cultural heritage, focusing on folklore and folk traditions this, on the one hand, as a response to cultural aggression of the former atheist communist regime and on the other hand, following the integration of Romania into the European Union and the integration of Romanian cultural values within Europe's cultural mosaic, Romania being itself a cultural mosaic regarding regional folklore and popular traditions from all over the country. Moreover, these records revive the Archaic Age and the archaic language, terms that are endangered or have already disappeared from Romanian current language or which are no longer used except in some places in the countryside in some particular part of the country – in this case the counties from Muntenia and East Oltenia - themselves under the influence of globalizing media, including electronic media and the Internet. It should be noted that the terms brought up in the light are not technical terms of the period (used strictly in some institutions or activities now disappeared) but terms which refer to the everyday life of the people and the important moments of people life - wedding in this case – and therefore, the terms with an expectancy of life in usage, much higher than others.

The main source of study regarding the weddings traditions is The Register of incomes and expenditures of Brancoveanu's treasury (1694-1703) being recording here all the expenses of a wedding, which are in line with the main moments of the wedding, the dressing of the bride, of the bridegroom, ecclesiastical service, the party and the dinner, the lifting the veil and so on. The register of treasury's information about weddings are compared with those of other types of sources - narrative sources in special: the chronicle of Radu Greceanu or the writing of Anton Maria dell Chiaro – dell' Chiaro's work being written for foreign audiences, Italian in particular. Taken together, the information in narrative sources with those of Treasury register (official document of record revenues and expenditures of the state)

give us some surprises, such as in the case of Dimitrie Cantemir's wedding with Casandra (his first wife) in spite of divergences between Brâncoveanu and the Cantemirs or Maria Cantacuzino. The episode is perfect for a novel topic.

On the other hand, from the amounts recorded in the Treasury Register in it can be made some statistics about the importance of the wedding moments and also can be made statistics about the persons who have received money from the treasury, observing from it the notoriety and importance.